

Հ Ա Ս Յ Է
Rédaction du Journal Arménien
ARCHALOUYCE LE CAIRE
EGYPTE

ԱՐՁԱՆՆԱՅՄ

ՊԱՅՄԱՆԻ ԲԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԳԻՊՈՍ և ԱՐՏԱՍՏԱՆ
Տարեկան 40 Սղ. ոսղ 10 Ժ.
Թուրքիոյ գաւառներու Ազգ. վարժարանաց ստացի-
ներու համար միայն տարեկան 20 դր. 5 Ժ.
Երկու բեր մէկ ծրարդ
— 0 —

ԱԶԳԱՅԻՆ , ԳՐԱԿԱՆ , ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱՐԵՐՐ

— ԿԸ ՀՐԱՍԱՐԿՈՒԹԻ ՉՈՐԻՔՇԱՐԻ ՕՐԵՐԸ —

Արտոնաչ եզրապահան Կառայարութենէն , Հաւար 28 Հրատնագրով

ԱԶԳԱՆՈՒԹԻՐ ՀԱՅՈՒՆՆԵՐԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար . նախորդ թիւէն)

Ազգանունէր Հայունեաց Ընկե-
րութիւնը այնքան ընդարձակ գոր-
ծունէութիւն մը ունենալէ և չի
նախատեսուած շարադէտ դէպքե-
րու հանգէպ գտնուելէ յետոյ (զոր
օրինակ Կիլիկիան ստակալի դժ-
բաղութիւնները) բնական է որ
չուարձու մը , ելլեմտացոյցի անհա-
ւասարակութիւն մը պիտի ունե-
նար , բայց ատիկայ ալ դարձանել
կրցած է (տե՛ս տեղեկագիրքերու 13)

« Ընկերութեանս ելլեմտացոյցը՝
կ'ըսէ Տեղեկագիրք , հետզհետէ բեռ-
նաւորութիւն էր սակայն , և Պօլսոյ
ժողովուրդը Ատանայի անհուն թշ-
ուառութեամբ զգեստնուած , պահ
մը մտացեր էր մեր ընկերութիւնը :
Նոյն իսկ շատեր կը կարծէին թէ՛
աւելորդ պերճանք մըն էր այլ ևս
կործանած Կիլիկիոյ համար դաս-
տիարակութիւնը : Ո՞վ կը խորհէր
թէ այդ տխրութեան և սուղի օ-
րերուն՝ որքանոցներու մէջ լեցուած
հազարաւոր տղաքը ի՞նչպէս կարե-
լի պիտի ըլլար սիրտի և առանց
աշխատութեան , առանց մարզան-
քի , առանց մտաւոր զբաղում հայ-
թայթիւն անոնց »

Հայերուս մտածելակերպը տա-
րորինակ է . երբ տունի մը չորս
պատերուն մէկ կողմը փլչելու թե-
թե երկիւղներ պատճառէ , փո-
խանակ հարեանցի նորոգութեամբ
մը զայն անկտանց վիճակի մէջ դը-
նելու , անմիջապէս կորչենք տու-
նը ամբողջութեամբ քակել :

Ազգանունէրին վերի քանի մը
տղերը հայերուս մտայնութեան
այդ թերի կողմերը կը մատնանչէ ,
որ արդեւնք է Ընկ . խորագրովանց
չղայնայնութեան , ու անժխտելի
ապացոյց անվհաս և յարատեղ
գործունէութեան մը սկզբնաւորու-
թեանը .

Եւ Հայունեացը ինչո՞ւ քանի
մը հրահանգել տոցերով չպիտի վեր
հանէր հայերուս այդ յետադիւրս ,
որ թերութիւն ըսուելէ տարբեր
բաւերով ալ կարելի էր բացատրել
իրաւ որ երբեմն մենք այն-
չափ անհարակութիւն , այնչափ շատ
անգամ անձեռնհասութիւն կը ցու-
ցագրենք որ յաչս ամենեցուն ար-
համարհելի ըլլալու վիճակին մէջ
կը գնենք ինքզինքնս . . .

Քիչ մը վերջ տունի մը պա-
տին մէկ կողմը փլչելու վտանգ ըս-
պանալու առթիւ մեզմէ շատերուն
բունելք ընթացքը մէջ բերի իբր
օրինակ .

Օրինակներու սովին չէի հան-
դիպած . շատերուն մէջէն հատ մը
ևս կրնամ մէջ բերել . օրինակ որ
էր այրմանութիւնը բնաւ չ'կորսնցու-
ներ . . .

երուսաղէտի հանդոցն է այն՝
որ Ազգանունէրի մը սուրին կը կա-
րտի լուծուելու համար . և որով-
հետեւ հայերը Ազգանունէրին չեն
ծնիր եղեր , օրը օրին գաղափարի
նորանոր վիճակներ կը յղացուն ու
կը ծնին . . . այն է՝ փոխանակ Ե-
րուսաղէտը բարեկարգելու և անկէ
ազդին համար օգուտներ արտադ-
րելու , ծախել ու մէջ տեղէն ել-
լի . Այսպէս ըլլալու տեսն , դիւ-
րին է հետեւեցնել թէ՛ ինչ կը նշա-
նակեն մեր ազգային ինքնութիւն-
ները , մեր ժողովականները , մեր
պատուիրակներն ու պատգամաւոր-
ները , Պարգև Փափագեան էջն ալ
իրեն ընկերներուն հետ միասին առ-
նելով . . .

Ի՞նչն էր ինքն ըսուած կարե-
ւոր շնորհ մը ըրի թէ՛ և , սակայն
ուղեցի կենդանի և շրջափելի օրի-
նակով մ'ալ հաստատել թէ՛ Ազգա-
նունէր Հայունեաց Ընկերութեան
Տեղեկագիրքին այն մասը՝ որ ի վերեւ
արտագրեցի , իր սեղմ ու անկա-
տելի գիծերուն մէջ , հայերուս շա-
րաւալին և փոխադրած մէկ խո-
չոր վերջն է որ երևան կը բերէ :

Եւ որովհետեւ Ատանան անհուն
թշուառութեամբ զգեստնուած է ,
ուրեմն աւելորդ պերճանք մը նը-
կատուած է Կիլիկիոյ համար դաս-
տիարակութիւնը , որ Ազգանունէր
Հայունեացը իր միջոցներով ջանքի
կուզէ . Ո՞վ հրէջային տրամաբա-
նութիւն . ուրի՞շ ծնար արդեօք . . .

Գործերը այնպէս ցոյց կուտան
և Տեղեկագիրքին ալ նոյնը կը հաս-
տատէ թէ՛ Ազգանունէրը մեծ կո-
րով և եռանդ ու գործունէութիւն
ցոյց տուած է և գիտցած է չ'յու-
սանասիլ զիրենք վհատեցնելու և
անգործութեան մատնելու համար
թաքուն և ստորին նպատակներով
հրապարակին տրուած այդ կարգի
խօսքերու և քսուելեանց վարկած-
ներուն տեղեկանալէ յետոյ ալ . . . ,
ու շարունակած է իր շինիչ և օգ-
տակար աշխատութիւնները :

Ազգանունէր Հայունեացը սա-
կայն , վերոյիշեալ յուսահատական
տոցերէն քիչ մը վարը կուսկցնէ
միջնարական պարագաներ , որոնք
իւր յարատեւութեան հզօր ազդակ-
ները եղած են :

Օրինորդաց Միտրոսի կազմը-
ուած է նախաձեռնութեամբ Օրի-
որդ Մարինոս Միտրոսի և Եր-
ման Օր . Ատրինէ Տոնէլիանի , որոնք
կազմակերպած են աննախնից ցե-
րեկոյթ մը , իրենք անձամբ զետե-
ղելով տոմսերը և ձեռք բերելով
կարևոր հասոյթ մը : Տեղեկ անձ-
կութեան պատճառաւ է որ ստիպ-
ուած եմ զանց ընել այդ անձուէր
ու համակրելի օրիորդներուն անուն-
ները թուով քառասունի չափ՝ մի
մի յիշատակելու այս տեղ :

Այս ցերեկոյթին յաջորդած է
պարահանդէս մ'ալ որուն արտադ-
րած կարևոր արդիւնքը՝ տեղի
քան 2000 սկիւր , Վիլնըր պանքի
մէջ շահու գրուած է հետզհետէ
յատկացուելու համար իր նպատա-
կին :

Տեղեկագիրքի 15րդ էջին հետե-
ւալ տոցերը կան այդ պարահանդէ-
սի մասին .
« Գրիգոր էջ . Զօհրայ մեզի
համար եղաւ այն իմաստուն առաջ-
նորդը և հզօր նեցուկը որ անհրա-
ժեշտ է կարևոր գործ մը զլուրի
հանելու համար , և իրօք կարևոր
գործ մը եղաւ մեր առաջին պարա-
հանդէսը : Մեր բարեգութ Վեհա-
փառ Կայսրը (Սուլթան Մէհմեթ
Ե .) հանձնցաւ շնորհել մեզ իր բար-
ձր հովանաւորութիւնը , յանձնու
երախտապարտ ձգելով Ընկերու-
թիւնս և ելմտական նախարարը Վ .
ձափլտ պէյ՝ հանձնցաւ ստանձնել
Մասնախմբի գործին նախագահու-
թիւնը , ինչ որ յաջողութեամբ պը-
սակեց մեր ձեռնարկը . . . »

Այս առթիւ չ'մոռնար Տեղե-
կագիրքը յիշատակել անուններ՝ ընդ-
որս և նորին վստիւթիւն Արա-
համ փաշա Բարթոլ (Ազգանունէրի-
էն) և Ռափայէլ էջի . Մարտիան
և Տիկին Էլիզ Էմմերան (Բարդէն)
որ ֆօրթի յօնի զեղեցիկ նուէրներ
զրկած են պարահանդէսին առթիւ ,
որոնք համար մասնաւոր շնորհակա-
լիք կը յայտնէ Ընկերութիւնը .
Սղիօէ Թորոսեան
(Շարունակելի)

ՆԱՄԱԿ ԱՂԷՔՍԱՆԻՐՈՒՄԵՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԿԵՆՍՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Անոնք որ օրը օրին հետեւեցան
Ազգանունէրին մէջ Պ . Ռ . Գար-
բեհեանի հրատարակած շարք մը
յօդուածներուն , Դաշնակցութեան
Թուրքիոյ մէջ հետեւելիք քաղա-
քականութեան մասին , անյուշտ
չատ զարմացան Դաշնակցական յայտ-
նե Ատուրի քննադատական նկատու-
րութեան՝ այդ յօդուածաշարքի ար-
տայնաւոր կարգ մը մտքերու վը-
րայ :

Այդ յօդուածներով Պ . Գար-
բեհեան ի յայտ կը բերէր նոր ե-
րևոյթ մը՝ հայկական կեանքի մէջ
կուսակցական տեսակետով հիմը կը
դնէր մեզի համար բոլորովին նոր
և միանգամայն կենսունակ սկզբուն-
քի մը — ինքնաբնագաղտութեան և
ինքնաթիւղաղութեան :

Ի՞նչ ի՞նչ է այդ նոր երևոյթը՝
և որքան վարկ ու գոյութեան իրա-
ւունք ունի մեր կեանքի մէջ :

Ահա այն հարցը որ այսօր մեր
մտածման առարկան կը դառնայ .
Անյուշտ Պ . Գարբեհեան Դաշ-
նակցական մ'է , նոյնպէս և Պ . Ա .
ստուր , և ահա՛ անոնք գօտեմարտի

բունուած իրարու սկզբունքային հար-
ցի մը չուրը և որ ոչ միայն կը հե-
տաբերէր դաշնակցականները՝ այլ
և՛ հասարակութիւնը . Կարգացինք
մին և միւսը և որքան որ կրցանք
եկրակացնել , ո՛չ միայն թիւրիմա-
ցութիւն մ'էր՝ այլ՝ տեսակէտներու
տարբեր սկզբունքներ , տարբեր ըմ-
բռնում , և հետեւաբար՝ տարբեր
արտայայտութիւն .

Մենք հոս չ'պիտի զբաղինք ա-
նով , այլ պիտի ցուցնենք այդ բա-
նակուրտ բարոյական կողմը , զոր
լուրջ ուշադրութեան արժանի է .
այսինքն այն անկեղծ վերաբերումը
և կուսակցական հարցերու հրապա-
րակային բանակուրտ երկու հեղի-
նակաւոր դաշնակցականներու , որ
կը ցուցնէր Դաշնակցութեան ճշը-
մարիտ կենսունակութիւնը այն բո-
ւր հարցերու շուրջ՝ որոնց պար-
զարանումը և լուսաբանութիւնը
կ'անցնէ իր կեանքն ու գործունէ-
ութիւնը .

Այս է այն նոր երևոյթը որ
քիչ վերջ ահարկեցինք . Առաջին
անգամ էր որ հրատարակային այդ-
պիսի բանակուրտ մը սկսաւ , այն
հարցը՝ որ պէտք էր դառնար ներ-
քին կուսակցական սեղանի հարց ,
հրատարակ գրուած է հասարակու-
թեան համար ալ , այդ կ'ապացու-
ցանէ այն հսկայ դաշնակցական
ուժը՝ որ Դաշնակցութիւնը ունի և
որովհետեւ հարց իր գործունէութեան
ընդարձակ դաշտը կը մշակէ ճակա-
տագոյց , անայլալ , անխուս և
անվախ . . .

Այդ տակաւին սկզբնաւորու-
թիւնն է . չենք խօսիր կուսակցու-
թեան Ընդհ . Ժողովներու մէջ վի-
ճաբանոտ հարցերու վրայ , ո-
րոնք ոչ թէ ասո՞ր-անո՞ր ըսածին
նայելով է որ կը քննուին . կ'որոշ-
ուին ու կը վճռուին ու կը հրա-
ցուին ընկերներու կամ հասարակու-
թեան , այդպիսի բան մը կուսակ-
ցութեան զիականացումը պիտի նը-
շանակէր , ինչ որ պակաս չէ մեր
միւս կուսակցականներու մօտ , ո-
րոնք կը վարդապետեն յանուն ,
անմարտելի , սխալ ըմբռնում
Մարքոսիսական սարգանսի վար-
դապետութեան և կամ յանուն այն
հայրենասիրական և ազգասիրա-
կան գաղափարի , կամ այլ խօս-
քով՝ նայ որամասերի և նայ աշ-
խատարի շահերու միացման ա-
պուշ . գուհիկ անիրականալի ցա-
ւազարութեան , այլ օրուան կեան-
քի երևոյթներու պահանջումին տե-
սակէտով կը լիճին ու կը վճռեն
ըստ այն աշխարհայեցողութեան՝
որ կուսակցութեան ընկերակցական
Աւետարանն և քաղաքական դա-
ւանութիւնն է :

Եւ ահա այդ կուսակցութեան
չուրին են կամ մէջը՝ բոլոր խորհող
գործուն և անկեղծ մտաւորական-
ներու մեծամասնութիւնը , ինչպէս
նաև աշխատաւոր դասակարգը կազ-

մեղով հայութեան Վարտական կազ-
մակերպութիւնը . . . »
Այո՛ , այն Վարտական կազմա-
կերպութիւնը , որ հայութեան դը-
ժընդակ օրերուն կուրծք տուաւ
ընտելման ծրագրներ իրագործող
դահլեններուն դէմ՝ Կովկաս , Թուր-
քիա և Պարսկաստան և միս-միսակ
պատնէին վրայ հսկեց արթուն , ա-
շխուրդ և հեռաւոր քաղաքակա-
նութեամբ Հայ Յեղափոխութեան
ճակատագիրը վարեց . . .

Մենք կը ցանկանք , որ հրա-
պարակաւ օրէ օր աւելի արծաթը-
ուին կուսակցական կեանքի մէջ
քննուած այն բեղմնաւոր ու արդիւ-
նալի հարցերն , որ կը պատկանին
նաև հասարակութեան , որովհետեւ
այդպիսով հասարակութիւնը հետա-
քըքուրտով պիտի իր կարծիքն ալ
յայտնէ և անպայմանօրէն ելլելով
չեզոքութեան , հեղք ու անշարժ
կեանքէն , նետուի՝ նոր գործունէ-
ութեան մէջ և որ աւելի լրջօրէն
պիտի ըմբռնէ Դաշնակցութեան Դե-
մոս հայ կեանքի մէջ և յարգանք
վերաբերուի անոր հանդէպ .

Դաշնակցութիւնը պատճառ ե-
ղաւ որ իր հակառակորդները կազ-
մակերպուին և Դաշնակցութիւնը
պէ՛տք է պատճառ ըլլայ , որ հայ
կական անշարժութիւնը , գործու-
նէութեան փոխուի և հայ կեանքի
ընկերային , տնտեսական , քաղա-
քական և հասարակական անիւր
յուսակ՝ ընթանայ դէպի նպատակ . . .
ՏԻՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԻՆՏԵՐՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՄԱԿ
7 Մարտ 910 Թիֆլիզ
Յարգելի բարեկամ
Տեղեկագիրքի թարգման
ի Գարեհի
(Շար . նախորդ թիւէն)

Այդ ասուց են այն հիման վը-
րայ , որ թէ չլինէր ՎՊԿԻԻ կրկ-
նակի և տարօրինակ անուղղմտու-
թիւնը և ժայռու ու ՎՊԿԻԻ թեր-
թերի անհասկանալի ու շատ զար-
մանալի վարմունքը , որ պատիւ
համարեցին իրանց համար բերան
դառնալ մի սխալմամբ մարդ կոչ-
ուածի՝ նրա զառանցանքները
հիւրընկալելով մի քանի անգամ ,
իսկ փաստադի հերքումները ևս տը-
պելու ուղղմտութիւնը չունենա-
լով՝ պատճառ գործան իրանց աչք
փուշ գրքերիս ըստ տեսնուին .
Զմուռնամ ասելու , որ « Մշակը »
նոյն իսկ Տէր-Գիւտի պէսին էլ նա-
խանձեց և ինչպէս որ վերջինս չի
կարողացաւ գրել գրքիս ստացման
մասին իրա և Լուսամբում , այնպէս
եւ ՎՊԿԻԻ չգրեց ստացման մա-
սին՝ ինչ որ չի կարողանալ քաղա-
քավարութեան պահանջն էր . Եւ

չտարբերու պատճառը ո՛չ թէ մաս-
ցութիւնն էր, ո՛չ, այլ այն ո՛ր
նաշխարհիկ յուսով՝ քիչ էլ իրանք
ևս արգելք եղած կը լինին(?)
գրքերն տարածմանը. Բայց հե-
տաքրքրն այն է որ յատկապէս
գրանց պէս մտածողները գիրքս
կարգում են գաղտնի, այդ էլ ո՛չ
թէ մի անգամ, այլ ծայրից ծայր
մի քանի անգամ և միևնոյն ժա-
մանակ առանց ամաչելու ստու՛մ,
թէ իրանք լին կարդացիչ:

Ախր, թէ այդ մարդիկ, ալ-
խմբագրութիւնները ազգութեան
չարամտներին էլ վատթար ու վը-
նասակար թշնամիներ չեն, հապա
ինչու են ուզում, որ լաւ ու ազ-
նիւ ձգտումները, մաքուր ու բա-
րոյական գաղափարները յաղթա-
հարուին. չէ՞ որ յաղթահարելով
այդ ազնիւ ձգտումներն ու մաքուր
գաղափարները, հեշտութեամբ կը
յարձակարարեն նաև ազգս ու իր
գոյութիւնը: Միթէ ցանկալի է
այդ. 2-րդ որ առանց քաղաքական
սկզբունքներ մի ազգ՝ վաղ թէ ոչ
ոչնչանալու է գաղափարաբանութե-
մբ Միթէ այդ է իրանց ուղածը: Ձեռ-
կարծու՛մ. Բարոյական սկզբունք-
ներին գուրկ անհատը թէ ազգը
անշուշտ գուրկ կը լինի նաև պատ-
ուաբարութիւնից և ստրուկ մնալու
դասապարտում, հետեւապէս առ-
ժամի ոչնչանալու:

Եթէ չարիքը մեծ է, հաւելի,
որպիսին է՝ գժաղդ ազգին մէջ
խոր արմատներ հաստատած և
բոլոր չարիքների մայր արուածու-
թեան զգուշելի անուր և գրա-
թական հետեւանք ազգին գոյու-
թիւնը պահպանելու կոչուած արու-
պաւնների իգանալը, այլևս կա-
րելի՞ է որ այդ չարիքը գիտակցու-
ող կեղծ էթիկայի կանոններին են-
թարկուի և վայելչութեան սահ-
մաններ մէջ մնայ ու չանթիւր ըլ-
նափի երկուստի շնորհի ու ջորհ-
ճանի մարգարէի պարտելի արա-
րածների գլխին:

Թո՛ղ անհերքելի փաստերով,
համազօր խօսքերով և ո՛չ հայտնե-
լով ապացուցեն, որ ճիշտ չեն ա-
սածներս, որ ես սխալուած եմ.
Իսկ թէ այդ անկէ չեն կարող կամ
ճշմարտութիւնը խոստովանելու մեծ

առաջին խնդրի թափուր են, զէ՛հ
զոնէ լուելու, պայպանմունքու փոխ-
րիկ առաջին խնդրի ունենան:

Մտ երբեք տանեակ տարի է՝
հետեւելով ականաւոր բժիշկների
խորհրդին, համարեա միտ էլ լսո-
սում եմ բարձր և տաք-ուր ոգե-
ւորուած: Ահա այդ բունից և խե-
ւոք քաղաքիկ ենթադրու՛մ են թէ՛.
ուրեմն ես զայրացկոտ եմ և իբրև
այդպիսին, որպէս թէ գրքերս էլ
կը քի ազգեցութեան տակ եմ գը-
րել. ինչ որ կատարեալ մոլորու-
թիւն է: Իրանց հասկացած կիրքն
անմասն է վայելչութեան սահմա-
նընդ անցնելու մէջ, իսկ ըմբոստ
չեղտերս ո՛չ թէ զայրութից է, այլ
չարիքի մեծութիւնը և արածիս օգ-
տակարութիւնը խորին կերպով ըմ-
բռնելու գիտակցութիւնից: Աւ-
րեմն շատ ցանկալի է որ մեր պար-
բերակները՝ որոնց կոչումն է հա-
սարկութեան համար ուղիղ և ան-
յողգող կարծիք մշակելը, աւելի
լրջօրէն վերաբերուէին այն կարեւ-
ւոր խնդրներին՝ որոնք ազգին
գոյութեանն են վերաբերում:

Ես ես իրաւունք ունիմ այդ-
պէս ասելու, երբ Արշալոյսը ըս-
տանալով՝ այնպի գո՛հ մնացի գր-
քիս մասին ձեր գրածից, ուսե ան-
յապ փափաք զգացի նախնիների
կարծիքը ևս իմանալու: Եւ զար-
մանալի բան՝ թէ՛ թիֆլիզում և
թէ՛ թիֆլիզից դուրս՝ ու՛մ ուղար-
կեցի կամ անձամբ տուի կարդալու,
ամէնքը ևս հիացան ու հաւանեցին՝
բացի միայն մի բժիշկից, որ շատ
զօգուտ մնաց, թէ ինչու ինչ չէք
հայտնի, այլ գրքի մեծ արժե-
քն էք մատնանշել:

Սակայն թէ իմ չափը ճանաչե-
լով և թէ յիշեալ բժիշկին անկեղծ-
օրէն յարգելով՝ ինքն ոչինչ անում
սեղ իրան, այլ իբրև պատասխան՝
այստեղ յառաջ կը բերեմ մի իրա-
նից ո՛չ պակաս ազգին հին ու նոր
պատմութեան ծանօթ գիտակ՝ ազ-
գին մէջ բոլոր անցած դարձածնե-
րին, - այլ բժիշկի՞ն կարծիքը գը-

( ) Անհրաժեշտ եմ համարում
ասելու՝ որ յարգելի զօկոսորի հետ
անձնականապէս ծանօթ լինելու
բազմը չունիմ:

քիս մասին, որ ոչին է թէ ձեր
գրածի մասին. Փակագծի մէջ ա-
սեմ որ՝ համարեա բոլոր ծանօթնե-
րիս մօտ կարդացել եմ այդ նամա-
կը և բոլորն էլ քաղաքական պարտ-
նէն յրէկ վրաս՝ յարգելի բժիշկի նա-
մակը ամբողջովին հասարակու-
թեան սկիսկախնդրին դարձնելու:
Լ. ՄԵԼԻՔ ԱՆՈՒՄԵՆԻՅ
(Շարունակելի)

ԱՐՏԱԳՐՈՒՄ

ՎԵՐԸ

ԵՐԿ ԵՆ ՍԵՍՈՐ

(Բացառութիւններ յարգելի են Մ. Ս.)

Ամենագրը շրջան օրն էր այն
տանն՝ ուր մարդիկ բնակալ և արե-
նանց սահմանին մէջ քրիստոնէութեան
ուած էին. անբաններ՝ որ երկրի վը-
րայ մոլեռանդներ և թշուառներ կը
լեցնէին՝ քարոզելով Քրիստոսի Սուրբ
կրօնը:

Սե. քրտնքով և տիմարի ու
կեղծաւորի դէմքով այս մարդիկը ի-
րենց սահմանին մէջ քրիստոնէութեան
դուր ոչ մէկ կրօնք կը թողնէին:
Կուզէին որ ամէն ոք ստիպուած ըլլա-
ր մտածելու և խորհելու իրենց պէս. և
արարեա խնդրերը կը ճնշէին, կը
չարչիւնէին մարդիկները՝ բանականու-
թիւնը սպաննելով վերջ:
Կղերականները միշտ եղած են
հետադարձ և կամեան յեղուցակներ.
Խախտուած և գող և քի միակողմ ի-
րենց արտաքին փաստաբանութեան (կը-
րօնականի սքեմին պիտի բռնէ) կը
պարտեցին անուր աղտոտութիւնները.
Իրենց ի նպատակ կը շահագործէին
սգէտները՝ գրուածներ լեցնելով այն-
պիսի աւելորդապատմութիւններ և ճը-
րայքի առեղծուածներ՝ որոք արժեքին
մասնաւորաբար ծանօթ իրենց շահա-
տուտութիւն համար գիտէին լաւ ար-
գիւնքներ քաղել:

Ժողովուրդները թագակիրները
նոյն իսկ իրենց գեղեցիկ էին. Ա-
նոնք կը արարեցին ամբողջ երկրին
բնակարաններով զայն յառու Յիսուսի
Քրիստոսի անհնամեծ փառքին (Ad
magiorem Dei gloria), 4Ը ՍՊԱՆԵԼԻՆ
ԿԸ ԽՈՂԱԿՐԻՆԵՆ ԵՆ ԿԸ ՊՈՂԱՆՈՒՄԻՆ ԽԻ-
ՉԸ ԶԵՆՈՒԲՐՈՒՄԻՆ ՄԵՃ՝ (և ասիկայ Մի-
սուսի անհնամեծ փառքին համար) մի-
ակ զէնք ունենալով ժողովուրդին Մո-
լեռանդութիւնը ու Տղիստիանը:

Կրօնքը ըսել որ Եւրոպայի ամեն
երկրներն ալ կրած են շափազանց յո-
ռի տագնապներ. սեւ քրտնքները
կուրչակէին ամեն ինչ, Ֆրանսա, Քի-
մանիս, Փարիսը և Սպանիա կը
կատակարարէին կղերին ձեռքով:
Հաւատաբանութիւնը անուր խոչ-
տանդութիւնը և քառամեծ շար-
չարանքներու զօրքներն էին հաստա-
ուած կրօնքի ասպիաններն. որ ինք-
զինքնին կը յորջորջէին ուղղակի ներ-
կայացուցիչները Աստուծոյ և Յիսուսի
օրինական և ժառանգական գործա-
րողները և վա՛յ այն մարդուն որ կաս-
կածուէր իբրև անհաւատ կամ ազա-
տամիտ. պէտք էր զանիկայ այրել՝
և ինչ մը որ կիրակի օրերը եկեղեցի
չէր յաճախէր. կը նկատուէր հերետի-
կոս մը և Դեռ ի՛նչ լրտեսութիւններ,
ինչ վատութիւններ չէին գործադրուէր
Ամեն անոնք որ հաւատ չէին ըն-
ծայր իրենց վարդապետութեան, կամ
անուր ճիշդ՝ անոնք որ չէին ուզեր
անուր կեղտոտ քրտնքները լիզել՝ կը
յանձնուէին հաւատաբանական ասեա-
նին և խողովակները բացառութեան
չէին կազմէր այս գիւղական օրէնքնե-
րն. իսկ Հրեայ անուր բաւական էր
երթալու համար զէպի գոթոս. որուն
նախաձեռնակը կուտային Մովսէսի խեղճ
սերունդը ամեն տեղ կը հետապնդուէր.
կը հաւանուէր և կը ջարդուէր ճիւ-
ղովն:

Միջին վերջերի, եթեմարդ,
և ութերորդ պորտին վրէժխնդիր Աստ-
ուածը հրաման և պաշտօն, տուած էր
մեկեղեցիի պետերուն՝ սպաննելու հա-
մար յոգեւոր և իսլամական ծնողքնե-
րու սերունդները:
Սպանիոյ հաւատաբանութիւննե-
րը ամենանշանաւորները հանդիսացան
թորքուէմտայի անուր մնացած է հո-
մանի վարդապետութեան, ինչպէս Պո-
ճիստները և ներքինները:

Սպանիոյ հաւատաբանութիւննե-
րը ամենանշանաւորները հանդիսացան
թորքուէմտայի անուր մնացած է հո-
մանի վարդապետութեան, ինչպէս Պո-
ճիստները և ներքինները:

Սպանիոյ հաւատաբանութիւննե-
րը ամենանշանաւորները հանդիսացան
թորքուէմտայի անուր մնացած է հո-
մանի վարդապետութեան, ինչպէս Պո-
ճիստները և ներքինները:

Բազմամարդ հրապարակներու վը-
րայ կայրէին խողովակները. Հրեա-
ներ և ուրիշ ներտիկոսներ: Այս սո-
նական արարողութիւններուն ուր հա-
զարաւոր անմեղներ կ'ողջակիզուէին՝
հանդիսականօրէն կը փայլէին ևս իշ-
խաններ, անուշա հաճոյ ըլլալու հա-
մար այն բարի Աստուծին. որ ըսած
է. «Բու ընկերք քու անձիդ պէս սիրէս»
Անողուտ է Թուել այդ ատեաննե-
րուն մէջ տեղի ունեցած շարժարանք-
ները, այնքան անհամար են անոնք
որ զմեզ սարսփով պիտի համակեն.
կրակի, սաք ջուրի (բերին մէջ) և
ջաղագրի (ողջ ողջ երկանաքարի տակ)
չարժարանքները սովորական բաներ է-
ն:

Կղերականները Աւետարանը ձեռ-
գրեցին մէջ հուր, աւեր և գժաղ-
դութիւն կը սերմանէին ամեն զի...
-Բայց այսօր ժամանակները փոխ-
ուած են. Զարթառուած է կղերական
ըմբռնութիւնը: Ֆրանսան անուշա առաջին գա-
ւառ ստուած է կղեր կրօնացուց բոլոր իր
ազգեցութիւնը նաև ուրիշ բաներ...
հաւատարմի ոչնչանալը:

Պրիմ կրնայինք յուսալ որ Սպա-
նիան ալ կարող է ձեռքազատուել այս
ժանտախտէն. Այս բարբարոս երկիրը
(արեւելի և արցունքի այս հովիտը)
քաղաքակրթուած ազգիւր քով մեծ
տեղ մը գրաւած է. Վերջապէս ժողո-
վուրդը սկսած է թափանցել կղերին
դիւրանութիւններուն: Ֆերբերը իրենց
վերջին գոնք եղաւ:

Կղերականներուն տակաւին հաւա-
տարմի մնացողներն են Տիֆլիսը,
Թուրքիայի Սոֆիանը և Մոլդովիաները.
Սակայն ասիկայ ալ երկար չի կրնար
տեւել, վաւեր ուժ մը չի կազմէր
տգիտութիւնը որ անհմտեղ ջանքին
ապէս մտածուած տեղաշարժութիւնն է:
Վերջապէս ուշ կամ կանուխ ճշմար-
տութիւնը գիտուելի մը նման պիտի
գայ արեւել և հորիզոնը պիտի մաքը-
ուի իր ամպերէն:

Փորթուգալ ազատ մտածողութեան
մեծ փորձ մը տուած մեղք. - մեծ պատ-
ճառներու համար մեծ միջոցներ. հոն
մի Յիսուսեաններու ջոկող երկիրը կը
կործանէր այնպէս՝ ինչպէս որ ըրին
Սպանիայի մէջ և պիտի ընէին ի Ֆր-
անսան, ժողովուրդը սակայն վերջու-
կանապէս հրապարակ իջած է՝ կրօնա-
կան գերիշխանութիւնը շախմատու
համար:

Կրօնիքը այսպէս բան մը երե-
ւակայն ասիկ երեք քաղաք գար ա-
ռաջ, Յուստանը որ սպազան մեզի վը-
րապատած է լուսաբայն անակնկալներ.
և այս սեւ միջոցը սպաննուած պի-
տի ըլլայ մինչև արմատ:
Երկար տեւելի վեր ժողովուրդ-
ները սկսած են զիտակցիլ իրենց Պարտ-
քին և իրաւունքին. և չի մոռնանք
թէ ժողովուրդն է որ օրէնքը և ուժը
կը կազմէ:

Իսմիլայական միութեամբ ա-
մենազօր արգելները կարելի է
բառնալ, ժողովուրդին համար անկա-
րելի ունի կայ:
(Իւրեմանիս) ԺՕՁԷՅ ՍԹՐՈՒԿՕ

ՆՈՒՄԵՐ ԳՈՇԻՐԵԼԵՆ

Հետեւեալ նամակին և հաշուե-
կընդին հրատարակութեան խնդրուած
է միզմէ:

Գահիրէ 14 Մարտ 911

Խմբ. Արշալոյսի

Գահիրէի Հայուհեաց Միու-
թիւնը կը խնդրէ որ բարեհաճելի
ճեղքակ հաշուեկիտու, ձեր մտա-
կայ թիւրքէն միոյն մէջ հրատա-
րակել, առ ի գիտութիւն ժողո-
վրդեան, և այս առթիւ իր լսո-
րին շնորհակալութիւնները հրապա-
րակու ներկայացնել Տ. և Տիկին
Սանթրիի, Տ. Բելլակթիի ինչ-
պէս և Տ. Ե. Օգոստինոսեանի՝ ու-
րոնք իրենց անձուէր մասնակցու-
թեամբ արգարեկ հանդիսին փայլը
ա եկուցին:

Կանխայայտ շնորհակալեօք և
յարգանք.

Ի Դիմաց Գահիրէի Հայուհեաց
Միութեան

Ատենադպր Ատենապետ

Ա. Ղ. Բոյաք Ա. Թեմիսլան

Ատենադպր Ատենապետ
Ա. Ղ. Բոյաք Ա. Թեմիսլան

ՀԱՇՈՒԵԿՆԻՍ

ԳԱՀԻՐԵԻ ՀԱՅ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

17 Փետր. 911-ի սարքած Երաժըշ-
տական Երեկոյիցին

ՄՈՒՏԻՔ Ե. Ո.

Օթիկներէ 6865, Թիկեթոննե-
րէ 7490, Վերնատուէ 520, Վեթի-
էնէ 52, Մաղիկի վաճառուէ 681. 50,
Շաքարեղէնի վաճառուէ 483. 50, Եր-
ուրբատուութիւններ 3298,
Համագումար 19390:

ՅԼԻՔ

Տիկ. Ա. Օսանեանի և զուգա-
կանար Գ. Գ. Գաւիթեանի վարձք 3900

Եւրոպական ևս Արեւելեան նուագա-
խմբի և զայնակի 1642 50, Բրեւ-
թանի Թատրոնին 2500, Տպագրա-
կան ծախք Ֆրանս. հայերէն 680, Ա-
Ֆիլիները փակցուելու և ցրուելի 100,
Թղթատարի, քաղթ-Ատրէսի և վարձ-
քով տանուած գիւնտարական հագուստի
118, Մաղիկի և ծաղկեփուշի վճար-
ումը 197. 50, Ժապաւէնի և շաքարե-
ղէնի 205, Գանձելի տոմարէ պահանջ
994, Պատարաս դրամ 9078:

Համագումար 19390

Կարգադիր Մասնախումբ

Տ. Տ. Սեպուհ պէյ Թիւրպեան

Յ. Հանէտեան Ղ. Բոյաք, Է. Արաւան
և Գ. Երամեան:

Տիկ. Ա. Թեմիսլան, Ա. Ղ. Բոյաք
և Ա. Արաւան

ԿՆԻՔ

ՆՈՒՄԵՐ ՆԻՒՄԵՐ

Ա.Ձ ՈՒ ՁԼԻՍ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ...

Օտմանեան Մասնախորութեան,
կամ Թուրքիոյ ազատագրութեան հըռ-
չակուտէն յետոյ, մեր Պոլսոյ խաչ հրա-
տարակիչները բաւական մեծ գործեր
ստանալ այլ և այլ վեպերու վերջա-
տարակումը ընելով, սպասուած գրքե-
րուն տեղ նորեր գտեալով և քիչ
անգամ ալ ինքնատիպ երկատարութեան
ներ ձեռք անցնելով և մասուր յանձ-
նելով:

Ասոնց մէջէն կային որ կարծէին
լոյս տեսնել, կային որ չեթէ զուրկ
էին իրական արժանիքէ, բայց դարձ-
եալ բանի մը օգտակար կրնային ըլ-
լալ...:

Արշալոյսի իմբագրութեան մէջ
ունեցած աշխատակցութեան բաժնի
չնորհիւ, առիթը և գիւրդութիւն ու-
նեցայ Պոլիս հրատարակուած գրքերէն
ու գրքչիւրերէն մեծագոյն մասը աչքէ
անցնել և հոտատեցի թէ՛ բացի Չար-
գորեան եղբարց հրատարակուած ՅԻՄԵՆ
ՏԱԿԱՐԱԿՆԷՆ, որ հայուն մտաւոր ան-
ցիւնն պատմականը կընէ և իր ներ-
քի թիւրքութիւններով մեծ աշխատու-
թեան արդիւնք և օգտակար ըլլալէ չի
զարգիր, մնացուցինք՝ վերաբարձը-
րում, թարգմանութիւն և սովորական
կոչուելու արժեքի հրատարակութիւն-
ներ են, զուրկ նեղիականութիւններ
ըլլալու առաւելութեան:

Գրքերու քննադատական ընելու
գիտաւորութիւնը չունիմ. բայց այս
քանի մը տողեր բարձր հակցնելու հա-
մար թէ՛ Հայերը ինքնակողմ ազգ մը ըլ-
լալի անելի ընդորակող ազգ մը եղած
են և թիւրուս այնպէս ալ մնան...:

Դեռ քանի մը օր հազիւ կայ.
Արշալոյսի իմբագրութիւնը գրքե-
րու նոր ծրար մը ստացաւ Պոլսոյ Չար-
գորեան եղբարիներէն, որուն պարու-
նակութիւնը մի առ մի թուել գրեթէ
պարտաւորել է:

Այդ նորստ սց ծրարին մէջ կային
Ֆրանսերէն-Հայերէն գրպանի բառա-
բան մը որ նեղիականութիւն և Տիւր-
քի բառն Յովհաննէսեանի և թէպէտեւ
հրապարակին վրայ բաւական թուով
Ֆրանսահայ բարձրերը ունէինք, սա-
կայն ամենուր քովից Տիւր Յովհան-
նէսեանի քրտնաց արգելք փաթեղի
ու անանգին բառարանն ալ ունեա-
լը կարեւորութեան զուրկ չէ. ու կա-
րելի է ըսել՝ պետք մըն էր:

Կարձակեա երեք հատոր Թարգ-
մանութիւն մը էմիլ Զօլայի՝ Ա Արգա-
սաւորութիւն կամ Չարս Աւետարաննե-
րը ա խողովակ, որուն թարգմանու-
թիւնը սկսած է Ս. Բուրաք, և վեր-
ջացուած է Ե. Օտեան:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԹՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ

ԹԵՐԹՈՒՆ «ԱՐԵՎԼԱՅ» Ի
ԹԻՒՆ 46

ՀԵՂԵՆԱԿ
ՎՈՐՈՒՄ Գ. ԲՐՈՒՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՂԻ ՄԱՍ

ՉԱՐԻՔՆ ԵՐԵՒԻ ԱՆՊԱՏԻՉ ՉԻ ՄԵՆՈՐ

Այս թարգմանութիւնը՝ չափանա... եւ բարեկէն ու չափին մէջ զանազան...

Ըլլան Զարդարեան եղբայրները... ըլլան անոր թարգմանիչները, թող...

Վերոյիշեալներուն թիւը ամբողջ... ջանքերու համար յիշեմ նաեւ «Կեանքի...

«Աշխատութեան արդիւնքը» առաջին... զուտ յետոյ կուգայ Կոմիտի...

«Կոմիտի» կ'ըսէ թաղամասերու... հեղինակը, որ կը կոչուի նաեւ Կոմիտի...

Գրքի մը առաջին շերտին մէջ... իսկ այսպիսի անձոտի սխալ մը հան-

Վարդապետ, որուն որ գրքի կողմ... քին վրայ Կեանքի (Թաղացի) ըլլալը...

Վարդապետ, որուն որ գրքի կողմ... քին վրայ Կեանքի (Թաղացի) ըլլալը...

Վարդապետ, որուն որ գրքի կողմ... քին վրայ Կեանքի (Թաղացի) ըլլալը...

Վարդապետ, որուն որ գրքի կողմ... քին վրայ Կեանքի (Թաղացի) ըլլալը...

Վարդապետ, որուն որ գրքի կողմ... քին վրայ Կեանքի (Թաղացի) ըլլալը...

Մեր վերապահումները կրկին... լով յանուն անկողնակալութեան...

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ԵՊԻՊՏՈՍ ԻՒՒԱՆ ԸՆԴՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ ԹԻՒ 288

Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովը... Մարտ 13ի երկուշաբթի օրը նիստ կազ-

1. Նախորդ նիստի արձանագրու... թիւնը կարգադրուեցաւ եւ առանց գի-

2. Բարձրագույն ժողովի հրատար... եալ երկու անդամներուն տեղ ընտրու-

3. Կարգադրուեցաւ վարժարան... կան քննիչ Թանձնատեղով տեղեկա-

4. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

5. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

6. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

7. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

8. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

9. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

10. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

11. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

12. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

13. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

14. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

15. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

16. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

17. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

18. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

19. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

20. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

21. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

22. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

23. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

24. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

Թիւնը կասկածի ներքե կը Յայ, երբ... Մուշեղի պէս Վեղարար Սը. րիկայի մը...

Այս պատիժին արժանի է և և մերկայի... հայ ժողովուրդը, քանի որ...

ՊՈՂԸ ԳՈՂԷՆ ԳՈՂԱՅՈՒ... Աղատամարտ կը գրէ

Ղեկնիչ Վրդ. Մաքսուտեան ի... րեն և սեփական 10-12000 ոսկի

2. Բարձրագույն ժողովի հրատար... եալ երկու անդամներուն տեղ ընտրու-

3. Կարգադրուեցաւ վարժարան... կան քննիչ Թանձնատեղով տեղեկա-

4. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

5. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

6. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

7. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

8. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

9. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

10. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

11. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

12. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

13. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

14. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

15. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

16. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

17. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

18. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

19. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

20. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

21. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

22. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

23. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

24. Որոշուեցաւ ամսոյ 28ի կի... րակի օրը Ազգայնագրի թեմական

Հանգուցեալ Մարտիրոս Պէպի... րեան թեկ ուսումնասիր, սա...

Պէպիւրեանի մահուանէն յետոյ, Գահիրէի... Հայոց Առաջնորդա-

Անցեալ օր Պէպիւրեանի թառ... ներէն մին կը մեռնի և Առաջնոր-

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

Սեղ. Ա. Խոջի մտքեալ օր իր հետևորդներով... Երազ Ապագային

ՎՕՏԱՀՈՒԹԱՆ ԶԵՂՁՈՒՄ Անցեալ շաբթու տեղացի մը...

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Սրճագործը տոմսերը քննել տալով... անոնցմէ մէկուն առաջին

Advertisement for a sewing machine, featuring an image of the machine and text describing its features and availability.

Large advertisement for 'ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՍԱՊԵԱՆ' (KARAPETS GASAPETIAN), including contact information and a list of services.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՄՏՈՒՆ ԾԻԱԽՈՏԻ

ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԻԿԱՐԵԹՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՎՍԿԷ - ԷԼ - ՊԻՐԲԷ ՓՈՂՈՑ ԷՕՁՊԷԲԻՑԷ

Արևելեան ընտիր ծխախոտներէ պատրաստուած թարմ սիկարէթներ անմրցելի ածան դներով ունենալու կամ վայելելու համար, ամէն անգամ և ամէն տեղերէ աւելի՛ պէտք է նախընտրել մեր վաճառատունը .

Սառնակարգ տեսակներէ Եւրոպական սիկարներու լաւագոյն զանազանութիւնները գտնելու համար հարկ չ'կայ հոս ու հոն ժամաւաճառ ըլլալու . բաւական է անգամ մը անպատճառ այցելել մեր վաճառատեղին .

Պարսկական ամենաընտիր թէմպէրի այլ և այլ տեսակները բացի մեր վաճառատունէն, ուրիշ տեղերէ զնելը պարզապէս սխալել է .

Մեր վաճառատունը վերջապէս, գիներու ածանութեամբ, տեսակներու բազմազանութեամբ ու ճոխութեամբ և այլ ամէն տեսակէտներով, և մասնաւոր գործածել որչաճ ապրանքներուն թարմութեամբը անմրցելի է, որուն անժխտելի ապացոյցներէ՝ մին ալ զարգացած եւրոպացիներէ օրատօրէ մեծ քանակութեամբ և ստուար թուով եղած յանձնարարութիւններն են .

ՍԵՓԱԿԱՆՏԵՐԲ

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵՆՆ ԵՂՐԱՐԲ

ՅԱՏԿԱՆԵՆԸ ԻՐԵՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՆԱԼ Է .

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵՆՆ ԵՂՐԱՐԲ

ԼՈՅՍ ՏԵՍՈՒ
ՊԱՏԿԵՐԱԶՈՐԻ ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ԱՆ ԶԱՆԹԵՆՆ - ՀԱՅԵՐԵՆ
Ղ. Տ. Ս. ՓՈՒՍՉԵԱՆ
1136 ԷՃ - 800 ՊԱՏԿԵՐ

Հոյակապ աշխատութիւն արժա- նացած բազմաթիւ գեղատեսիլ տա- մակներու . Եզական և անմրցելի իւր տեսակներուն մէջ, Պատկերազարդ Անգլո- լո-Հայ Փափաղեան բառարանը պատ- րաստուած է մեծ խնամքով և զվար- ար հետազոտութեամբ Webster Cassellի անհամար լին բառագրոց և զարգար- ուած է 800 ընտիր պատկերներով, ու- թոյնը ուղղակի Ամերիկայէն բերել տըր- ուած են Websterի հատարակիչներէն . Անգլիերէն հոմանիշներ բառերու տա- կերը գրուած են յարեւ նման Websterի Մասնաւոր յանգում բառարան մը Անգլիական և Ամերիկեան ոճերու և ասացուածներու օրինակներով բացա- արուած . Մասնաւոր յանգում բա- ռարան մը Անգլիական նոր ուղղա- գրութեան . Ամէն ինչ տարուած է սոյն Բառարանը թէ՛ իր ներքին պարունակ- կութեամբ և թէ՛ արտաքին կազմովը աննկատարեալ և անմրցելի ընելու հա- մար . Ընտիր պարունակութիւն, ըն- տիր թուղթ, ընտիր կապ .
Անգլո-Հայ պատկերազարդ Փափաղ- եան բառարանը կը վաճառուի մասնա- տրապէս պատրաստուած տուփերու մէջ . Դին յախկապով 70 . իսկ կիսակաշին 75 դանկան . փոստի ծախքով 75 եւ 80 դանկան .
Գինը փափաղեղները պէտք է գէթ մեն շեղիկակին Ղ. Տ. Ս. Փափաղեա- նին Պայլը-Հաուզ Կ. Պոլիս .

ՀՈՐԻԶՈՆ

ԳՅՅՈՐԿԱԾ Ե ԲՅՈՎՆՈՐԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1911 ՅՈՐԻԶՈՆ

ՀՈՐԻԶՈՆԸ

Հրատարակուելու է մօտ աշխատակցութեամբ

ՀԱԶ. ԱԳԱՅԵԱՆԻ. ՅՈՎԶ. ԲՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԼԷՕԻ ԵՒ ԵՒՐԱՆԶԱՂԻԻ

Բաժնեգին՝ տարեկան Պարկատան 10 ուրբլ . Թուրքիա

120 դուրուշ . Ամերիկա 6 դուրար . Եւրոպա 3 0 Ֆրանկ .

Rédaction du Journal «Horizon»

Tiflis (Russie-Caucase)

ՎԻՃԱԿԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի նպաստ Աղջտասխանաճ Ընկերութեան

ԵՂԵՐՈՒԹԻՒՄԻ

Իսկիւրէ 19 Մարտ 1911

ԿՈՒՆ ԴԱՅԷ ԵՒՇԱՅԻ ԱՌՋԻ

Շահող թիւեր

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՐԳԵԻ

Table with 2 columns: Numbers and Prizes. 10068, 27375, 12237, 9356

200 Ղ. Ո. շահող թիւեր

8431 26417 5534 15204 23266

80ական Ղ. Ո. շահող թիւեր

Table with 2 columns: Numbers and Prizes. 725 967 1368 1490 1537 2051

Մանօթ . Կէս բունսկը ստանձին

Ենթակայացուած ատեն արժէքէ զուրի է և և չի վճարուիր .

ՉՈՐՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ա .

ԱՐԳԱՍՈՒՐՈՐԹԻՒՆ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՉՈՒԱ

Թարգ . ԵՐ . ՕՏԵԱՆ

Հրատարակելու է և գնելու համար պէտք է գրել 4 . Պոլիս Զարգարեան կղարց Գրատունը .

ՀԻ՛ - ՀԻ՛ - ՀԻ՛

Ազգային Մարտիկներ

Արտոնատէր Գր . Թորոսեան

Վարչական գործերու համար

գրվելի Միկրոնի Քէչիչեանի

Հասցէ՝

Rédaction du Journal Hi-Hi-Hi

Avenue Sme Porte No 54

Constantinople

ԲՈՒԹԱՆԻԱ

Տասնօրեայ Գաւառսթերթ

Բաժնեգինի թուրքիա 20 ՂՐ .

արտասահման 6 Ֆր .

Հասցէ՝

Rédaction du Journal «Bythania»

(Asie-Minore)

Yzmit

ՄԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅԻՄ Ժ . ՆԱՅՏԻՆԵՐԻ

Պալատի փողոց . Խաղէտարի սեփականութիւն, Պրիսթօլ Օթէլի ճիշտ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրի կից

Հին եւ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲԱԶԱՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՆԱՃՈՒՂԵՐ ՈՒՆ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՄԻՆԿԸՐներն են և ասոնցով մինչև ցարգ 17,000,000 ծախուած է :

400 Ե աւելի վիաչակն և մեքանիզմով վարձատրուած, երաշխաւորուած մեքենաներ .

ԱՄԵՆԵՆ ՄԵՐ ՎԱՐՉ . ՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արտոնատանաւորի մէջ ստացած է . ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՐՈՒՄՈՅ ԲՐՈՒՄՈՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՅՄԱՐԱԿԱՆ ԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԳՈՒՆԻՒՆ ԵՒ ԹԱԿԱՆՈՐԱԿԱՆ ԱՐԳՈՒՆԵԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Ե . Ք . ԱՅՅՎԱԿԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՄԻՆԿԸՐ յանդիմանին

Չրի դասեր և նորագոյն թիւներ, ՄԻՆԿԸՐ մեքենա, յից համար, յաճախորդաւորներուն մէջ .

Վճարմանը զիւրութիւն փոխանակութիւն հիմարու և նորագոյն ամեն կարգի Մեքենայից

ԳԻՆ ՉԱՓԱՆՈՐ

ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ

ՄԻՆԿԸՐ ՀԱՆԳԵՐԸ ՉՎԵՐԱՍՏԱՆԻՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՄԻՉՈՅԸ
Միաստան հաճոյքի համար կը ծխուի . շատեր սակայն իրենց առողջութիւնը կը խանդարեն գործածելով կարգ մը սիկարէթներ . որոնք կը պարսպեն ու կանխելու նի- թթիւնի ազդեցութիւնը և սիկարէթ մայրը գաւառներէն կը հաւարեն . Արգ՝ ծխելով հանդերձ զիստուելու իւր միակ դարման կը յանձնարարենք առողջութեան նախան- ձախդիր ծխողներուն աշխատեալ գործածել միմիայն «Ան- ճեմեան Դոնիկի/չլեան Ընկերութեան» Պոլտոյ մէջ հրատա- րակ հանած և այնքան մեծ ընդունելութիւն գտած՝ ՍՈՒԼ- ԹԱՆԻՅԷ ՍՈՒԼԹԻ ԹՈՒՂԹԸ՝ որուն ուրիշներու վրայ ունեցած գնահատելի և օգտակար առաւելութիւնները ճանչնալու հա- մար բաւական է միայն տեղաւոր փորձել և համոզուիլ թէ՛ արդարեւ . 1. Չուր գաղտնական ընտիր տեսակէ կը բաղկանայ . 2 . Բուրբոյնի կանխուողնէ նիւթիւր . 3 . Սիկարէթ մայրը գաւառի թիւն հաւաքելէ զիւր կը պահէ . 4 . Բնաւ չմարի ու չի սենար . 150 թիւերէ բաղկանող ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ առողջ- յապահիկ սիկարէթներէ պարկերը կը ծախուին 10 փոյթի ֆրանկներ ամեն ծխախոտներու մօտ և գործածե- յէք միայն «ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ» սիկարէթներով, եթէ կը փա- փաքիք ծխելով հաճոյնաւ և սակայն չիստուելու երբէք . Տուփերէն տար առ հարկը կը պարունակեն տախի- թիք և իրտա պիտանի նիւթեր . բացուած տուփ մընդունիք . Մեծաքանակ գնորդներու զգալի զեղջ . յանձարա- րութիւնը կը կատարուին արագ և խնամայի Չրի նմոյշ . Միակ Գործակատարը ընդհանուր եղիպատի Ս . ԵՒ Վ . ԲՈՒՄՈՅՆ ԵՂՐԱՐԲ Բողիպ փաշա փողոց թիւ 48 Աղէքսանդրիա

ԱՐԱՏԱՄԱՐՏ ՕՐԱԲԵՐԸ

Բաժնեգին, տարեկան Պոլիս 75 ՂՐ . գաւառները 100 . ամերիկայ 6 տուար, ուրիշ երկիրներ 30 Ֆր . ԱՐԱՏԱՄԱՐՏ Երաշխարհոր Պոլիս 20 ՂՐ . գաւառները 25 արտասահման 6 Ֆր .

Rédaction du Journal Arménien AZATAMART

Péra hamal bachi Constantinople

ԱՐԵՒԵԼԸ ՕՐԱԲԵՐԸ

Բաժնեգին, Պոլիս 100 եւ գաւառները տարեկան մէկ ոսկի . Ամերիկայ 6 տուար, արտասահման 35 Ֆր .

Հասցէ Rédaction du Journal Arménien AREVELK

Galata Constantinople

ՍՈՒՐՀԱՆԻԱԿ

Իրական, Գաղափարական, բանաստ- կական և Առեւտրա-արդիւնաբերա- կան անկուտակցական անկախ լր- րագիր

Սուրհանդակ կը հրատարակուի յաբաթը երեք անգամ, Թիւրքիոյ Ատո . Երիցեան Սոյն թիւերէն կանոնաւոր հրատարակութիւնը ապահովուած է թիւթիկի առաջնակարգ վաճառա- կաններէն Պ . Կէրոզ Մովսիսեան Չիլիկաբեան .

Բաժնեգին տարեկան 7 դուրբլ

Հասցէ Rédaction du journal Arménien «SOURHANDAK»

Russie Tiflis-Caucase

Բ Ա Ջ Ր Ա Վ Է Պ ԱՄՍՍԹԵՐԹ

Բաժնեգին 10 Ֆր . 4 դուրբլ . 5 տուար, 50 ՂՐ .

Հասցէ Rédaction de la Revue PAZMAVEB

St. Lazar Venis (Italie)

ՀԱՆԳԻՒՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ

ԻՒՐՊ . ՏԱՐԻ 1910

Բաժնեգին 5 կանխիկ Տարեկան 15 Ֆր . 6 Բոյրքի Իւրաքանչիւր թիւը 1,50 Շր . 70 կ .

Դիլիք Rédaction de la Revue HANDES AMSORYA

(Antriche) VIENNE

ԵՄԱԿ ԱՊՏ ԷԼ ԱՉԻՒՆ ԳՈՂԱՏԱՅԻՆ ՎՐԱՅ ՏՊԱՐԱՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ» ԵՒՐԻՑ ՓՈՇԱՅԻ ՊԱՐՏԷՆԻՆ ԴԻՄԱՅԸ .

Կիւրիտու, Թարթու, Հանդիման, Պրիշիւրներու, Նախկազմակերպ, Անկոյրներու, Վաճառականական սեփական, Այցեխարտերու, Մանաղթներու, և և այլն, Անգլիերէն, Ժամանակեան, Իսպանեան, Յունարեան, Արաբերէն շեղուներով սպարակական յանձնարարութիւններու համար պէտք է ղիմել ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարանը յիսնաւաւ և անշախարհ սպարարիւն ունենալու հաճու- ջիկներու սպարարիւնը անկուտակ յանձնով կը կատարուի և մեծաւոր աճ ի շնորհիւ յանձնարարութիւն ալ կը իրականուի, ըրոյ՛ն բուստական ըրոյն վաճառականական . Եղած յանձնարարութեանց գուճարիկ կետր կանխիկ չի վճարուածները անպարտքեան չեն առնուիր .